

ΑΡΘΡΟ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Επικοινωνία:

Γραφείο Επικοινωνίας
Τομέας Προώθησης και Προβολής, Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τηλ. 22894304
ηλ. διεύθυνση: prinfo@ucy.ac.cy,
ιστοσελίδα: www.pr.ucy.ac.cy

Η κρίση της δημόσιας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης: Ποιο είναι το όραμα της Πολιτείας?

** της Φώφης Κωνσταντινίδου*

Έχουν γραφτεί αρκετά αυτές τις μέρες από συνάδελφους και φίλους των κρατικών πανεπιστημίων με στόχο να διαλευκάνουν τις ανακρίβειες ή την παραπληροφόρηση που ίσως να έπληττε κάποιους βουλευτές και κάποιους αξιωματούχους της χώρας οι οποίοι έχουν προβεί σε πράξεις (βλ. «τροπολογίες») που δεν συνάδουν με την κοινή λογική. Άρα οποιαδήποτε εμμονή στις θέσεις που οδήγησαν στα πολλαπλά σταυρώματα του προϋπολογισμού πριν 11 μέρες δείχνει πλέον πως υπάρχει μια έκδηλη διάθεση με σκοπιμότητας και εκδικητικότητας απέναντι στη δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση. Προφανώς η στάση αυτή προβληματίζει τον σκεπτόμενο πολίτη αλλά και εμάς που αφιερώνουμε τις δυνάμεις μας στην παιδεία και στην έρευνα.

Τα ερωτήματα που τίθενται προς την Πολιτεία είναι πολλά αλλά και απλά σε σχέση με όσα διατυπώνονται για τις υποτιθέμενες αρνητικές διαστάσεις της λειτουργίας των πανεπιστημίων και ιδιαίτερα για το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Παραθέτω μερικά: 1. Ποιο είναι το όραμα σας για το Πανεπιστήμιο Κύπρου και για τα υπόλοιπα δημόσια πανεπιστήμια; 2. Με ποιο τρόπο πιστεύετε πως η σημερινή σταυροφορία για «εξυγίανση» θα βοηθήσει στην ομαλή διεξαγωγή της λειτουργίας των πανεπιστημίων; 3. Πιστεύετε πως οι υφιστάμενοι περιορισμοί και σταυρώματα των διαφόρων άρθρων του προϋπολογισμού θα συμβάλλουν ώστε οι οργανισμοί αυτοί να λειτουργούν εύρυθμα ή θα προκαλέσουν επιπρόσθετα στρώματα γραφειοκρατίας που στο τέλος θα κοστίζουν στον φορολογούμενο; 4. Έχουν λυθεί με την βοήθεια της Βουλής τα πάμπολλα και ουσιώδη προβλήματα της χώρας ώστε οι πολίτες να νοιώθουν ασφάλεια και εμπιστοσύνη στις αποφάσεις σας για τον χειρισμό δύσκολων θεμάτων; 5. Τέλος, με ποιο τρόπο νομίζετε πως κατάφερε το Πανεπιστήμιο Κύπρου να κατατάσσεται μέσα στα πρώτα 900 πανεπιστήμια του κόσμου (από τις 21000) μόνο μετά από 20+ χρόνια λειτουργίας όταν μάλιστα η επένδυση του κράτους στην έρευνα είναι μία από τις χαμηλότερες στην Ευρώπη (κάτω από 0.5% του ΑΕΠ);

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου είναι η επαγγελματική στέγη νεαρών ερευνητών, συναδέλφων ακαδημαϊκών που τώρα ξεκινούν την καριέρα τους αλλά και ώριμων ακαδημαϊκών. Πολλοί συνάδελφοι, συμπεριλαμβανομένου και του εαυτού μου, επαναπατριστήκαμε μετά από πολυετή θητεία σε καταξιωμένα ακαδημαϊκά ιδρύματα με βασικό κίνητρο τη συνεισφορά στην παιδεία (και όχι απλά στη μόρφωση) των νέων γενεών και την ανάπτυξη της έρευνας και της ερευνητικής κουλτούρας στη χώρα μας. Κατανοούμε τους περιορισμούς που υπάρχουν σε ένα νεοσύστατο πανεπιστήμιο όπως το δικό μας, μιας και ο Κύπριος ακαδημαϊκός πρέπει να διεκδικήσει πράγματα

που συνάδελφοι σε άλλες χώρες θεωρούν ως αυτονόητα και δεδομένα. Εμείς δημιουργούμε την βασική ερευνητική υποδομή και την καλλιέργεια της ερευνητικής παιδείας στο τόπο. Το κάνουμε όμως με όρεξη διότι βλέπουμε με υπερηφάνεια τους αποφοίτους μας να διεισδύουν στην αγορά, ως ψυχολόγοι, εκπαιδευτικοί, μηχανολόγοι, βιολόγοι, κοινωνιολόγοι, οικονομολόγοι και τόσες άλλες ειδικότητες. Τους βλέπουμε να ανταγωνίζονται με αποφοίτους καταξιωμένων πανεπιστημίων με επιτυχία και να διεκδικούν θέσεις σε άλλα ακαδημαϊκά ιδρύματα του εξωτερικού. Και το 2013 ανοίγει της πόρτες της η Ιατρική Σχολή που θα είναι καταλύτης στην αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας της χώρας.

Οι ακαδημαϊκοί δάσκαλοι και ερευνητές του Πανεπιστημίου Κύπρου δεν είναι κλειστοί στο λευκό πύργο. Οι έρευνες μας έχουν εφαρμογή για τον Κύπριο πολίτη. Θα δώσω μερικά παραδείγματα από τις δικές μας εργασίες στο Κέντρο Εφαρμοσμένης Νευροεπιστήμης (<http://can.ucy.ac.cy>). Για πρώτη φορά γίνονται επιδημιολογικές μελέτες για τη γήρανση, την άνοια, τη δυσλεξία, το άγχος, τις κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις, που βοηθούν τους ειδικούς να κατανοήσουν καλύτερα διαταραχές που ταλανίζουν κύπριους πολίτες. Δημιουργούνται για πρώτη φορά εργαλεία αξιολόγησης και παρέμβασης που είναι έγκυρα για τον κυπριακό πληθυσμό. Αφού, για παράδειγμα, το κράτος έχει σοβαρές ελλείψεις στη δημιουργία αποτελεσματικών προγραμμάτων αποκατάστασης, η συμμετοχή ασθενών σε κλινικές μας έρευνες βοηθούν άμεσα τους πολίτες με αυτές τις διαταραχές. Η βουλή με τις τροπολογίες της έχει βάλει μία πληθώρα περιορισμών στη διαχείριση των ερευνητικών προγραμμάτων. Και αναρωτιέμαι τώρα, για να πληρώσουμε τους 15 ερευνητές του Κέντρου οι οποίοι εργοδοτούνται από εξωτερικά ερευνητικά κονδύλια, θα πρέπει να μας δώσει έγκριση η Βουλή και η Επιτροπή Παιδείας στο τέλος κάθε μήνα; Ποια ανάγκη εξυπηρετούν οι περιορισμοί αυτοί αφού τα ερευνητικά προγράμματα ελέγχονται από ανεξάρτητους ελεγκτές και από μηχανισμούς που επιβάλλουν οι χρηματοδότες; Είναι αυτό νόμιμο αφού η συμφωνία με τον χρηματοδότη μας δεν προβλέπει αυτές τις διαδικασίες;

Στα 11 χρόνια μου ως ακαδημαϊκός στο Πανεπιστήμιο Μiami των ΗΠΑ, έχω βιώσει αρκετές μειώσεις προϋπολογισμού. Σε καμία περίπτωση όμως η μείωση της χορηγίας από την πολιτεία δεν έγινε με τρόπο ώστε να «σταυρώσει» την εύρυθμη λειτουργία του ιδρύματος ή να υποσκάπτει την αυτονομία του ή την συνεισφορά του προς την κοινωνία. Και είναι ακριβώς αυτές οι απαξιοτικές συμπεριφορές και πράξεις που αναστατώνουν την ακαδημαϊκή κοινότητα και οδηγούν σε ένα χείμαρρο κειμένων από ακαδημαϊκούς για να προβληματίσουν τον σκεπτόμενο Κύπριο πολίτη. Με ποια λογική η πολιτεία και η Βουλή προσπαθεί να βάλει χειροπέδες σε ένα από τους πλέον επιτυχημένους θεσμούς και ιδιαίτερα στον ποιο επιτυχημένο οργανισμό που έχει ιδρύσει η χώρα;

Ποιος είναι, εν τέλει, ο ρόλος της Βουλής; Ποιος είναι ο ρόλος της πολιτείας; Κατανοούμε τη διαφορά μεταξύ μόρφωσης και παιδείας;

Φώφη Κωνσταντινίδου

Καθηγήτρια Ψυχολογίας και Διευθύντρια Κέντρου Εφαρμοσμένης Νευροεπιστήμης